

забезпечення високої ефективності використання державних коштів і досягнення конкретної мети.

Вдосконалення системи бюджетних видатків є об'єктивно необхідною умовою та підґрунтям для реалізації в країні комплексу економічних реформ, спрямованих на підвищення ефективності використання бюджетних коштів та досягнення кращої результативності державних видатків.

Отже, складність оцінювання ефективності бюджетних видатків обумовлюється складністю монетизації та формалізації результатів виконання бюджетних програм. Значна частина бюджетних програм передбачає отримання результатів, які складно піддаються вимірюванню, а тобто їхнє оцінювання вимагає розробки відповідного методологічного забезпечення.

Література :

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 №2456 VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456_17.
2. Легкоступ, І. І. Особливості формування державного бюджету України та шляхи зміцнення їх доходної бази / І. І. Легкоступ // Формування ринкових відносин в Україні. - 2013. - №3. - С. 165-170.
3. Пасічник Ю. В. Бюджетний потенціал економічного зростання в Україні: монографія / Ю. В. Пасічник. – Донецьк: ТОВ «Юго-ВостокЛТД», 2012. – 642 с.

УДК 336.14

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВИДАТКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА ШЛЯХИ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ

Мушенко Р. – ст. 5 курсу, ФУДмвн-51

Науковий керівник – к.е.н., доцент Клівіденко Л.М.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

В сучасних умовах ринкових реформуваль в Україні виникає потреба у забезпеченні ефективного механізму реалізації розподілу бюджетних ресурсів шляхом упровадження дієвих важелів запобігання кризовим явищам та посилення стійкості національної економіки. Необхідність вдосконалення і перебудови базових економічних механізмів, а саме потреба у переосмисленні традиційно сформованих підходів до визначення цілей, завдань, принципів і механізму реалізації розподілу бюджетних видатків та детальному вивченні їх економічної сутності. Отже, важливим інструментом впливу на економічні та соціальні процеси в державі є державні видатки які мають стати основою соціально-економічного розвитку країни.

Водночас у сучасній вітчизняній фінансовій науці небагато фундаментальних наукових досліджень, присвячених теоретичним засадам реалізації державної політики щодо ефективності бюджетних видатків та їх пріоритетів в умовах ринкових змін, які відбуваються в Україні, тому дане питання є актуальним нині.

Видатки державного бюджету – це витрати держави на загальнодержавному рівні, які необхідні для виконання державою її функцій і виражають економічні відносини, на основі котрих здійснюється використання централізованих коштів за напрямками, визначеними законом [1].

Щоб здійснювати свої функції, державі потрібні фінансові ресурси. Для цього вона акумулює, а далі перерозподіляє значну частину вартості валового національного продукту в грошовій формі. Державні видатки в усіх розвинутих країнах швидко збільшуються, перевищуючи темпи зростання національного продукту. Цей процес, зумовлений розширенням і ускладненням державних функцій, свідчить про те, що значна частина національного продукту примусово вилучається і перерозподіляється

державою, що місце державних видатків у сукупному споживанні стає дедалі вагомішим. При цьому чим більші масштаби перерозподілу сукупної вартості, тим сильніший вплив держави на виробництво і обмін національного продукту [2].

Слід розрізнити поняття «видатки як фінансова категорія» та «видатки як економічна», які є складовими категоріально-понятійного апарату фінансової науки. Як фінансова категорія видатки бюджету відображають економічні відносини між державою, юридичними та фізичними особами з приводу використання коштів державного централізованого фонду для виконання функцій держави на всіх рівнях адміністративного управління. Викладене вище, є найбільш поширеним трактуванням видатків бюджету в економічній літературі [2]. Державні видатки, як економічна категорія, є грошовими відносинами з приводу розподілу та використання централізованих та децентралізованих фондів грошових ресурсів держави з метою фінансування загальнодержавних потреб соціально-економічного розвитку.

Відповідно до термінології Бюджетного кодексу України [3], під видатками державного бюджету слід розуміти кошти, що спрямовуються на здійснення програм та заходів, передбачених законом про державний бюджет на відповідний бюджетний період, за винятком коштів на погашення основної суми боргу та повернення надміру сплачених до бюджету сум.

До проблем системи державних видатків України сьогодні належать наступні: надмірна фіскальна орієнтація податкової системи; неефективна політика витрачання бюджетних коштів; високий рівень корупції у сфері державних закупівель; відсутність ефективної системи контролю за витрачанням бюджетних коштів.

Названі проблеми функціонування державних видатків України є досить значними й їх подолання

потребує комплексного підходу. Як показує досвід, розширення сфери реформ призводить до зниження їх результативності. Виходячи з цього, у середньостроковій перспективі доцільною є концентрація ресурсів і уваги на подоланні низки найбільш важливих проблем і досягненні обмеженого переліку цілей. На наш погляд, головними пріоритетами мають стати наступні: подальше впровадження елементів ринкової моделі управління державними видатками; перехід до середньострокового бюджетного планування; раціоналізація та упорядкування системи соціальних видатків, перехід від щорічного звітування про виконання державного бюджету до щорічного звітування про ефективність управління ресурсами системи державних видатків..

Доцільно зробити висновок, що комплексне реформування сфери видатків державного бюджету має забезпечити послідовне впровадження стратегічного планування на рівні головних розпорядників бюджетних коштів, посилення взаємозв'язку такого планування із бюджетним плануванням, розвиток середньострокового бюджетного прогнозування та програмно-цільового методу з одночасним узгодженням цих складових між собою.

Отже, удосконалення системи бюджетних видатків є об'єктивно необхідною умовою та підґрунтям реалізації комплексу економічних реформ в країні. При цьому структура видатків має віддзеркалювати стратегію трансформації економічних відносин і базуватися на оцінці впливу державних рішень на майбутній розвиток країни.

Література

1. Бюджетна система: навч. посіб. / Н. Д. Чала, Л. В. Лазоренко. – К.: Знання, 2010. – 223 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uchebnikonline.ru>
2. Федосов В. М. Бюджетна система: навч. посіб. / за ред. Федосова В. М., Юрія С.І. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 871 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pidruchniki.ws>
3. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/page>

УДК 336.02(477)

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ: СУТНІСТЬ ТА ШЛЯХИ ЗМІЦНЕННЯ

Сегеда А.-ст. 2 курсу, гр. Фвн-21

Науковий керівник – к.е.н., доцент Погрішук Г.Б.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Нині без забезпечення фінансової безпеки держави на всіх рівнях управління неможливо вирішити економічні проблеми, що стоять перед країною, регіоном та підприємством. Це завдання набуває особливої пріоритетності в умовах нестабільності та фінансової кризи, а також складної воєнно-політичної ситуації, в якій опинилася наша держава. На даний момент фінансові можливості держави, які залежать від обсягу фінансових ресурсів, залишаються досить лімітованими. Обмеженість та недостатність фінансових ресурсів призводять до збільшення державного зовнішнього та внутрішнього боргу, зростання інфляційних процесів, розвитку тіньового сектору економіки. Отже, пошук шляхів зміцнення фінансової безпеки держави набуває особливої актуальності.

Фінансова безпека є досить широким і неоднозначним поняттям, яке викликає дещо різні підходи вчених до його трактування. Відповідно до позиції Н. Кравчук виділено три основні аспекти тлумачення поняття фінансова безпека держави, а саме [Зс. 26]: – з позицій ресурсно-функціонального підходу фінансова безпека – це захищеність фінансових інтересів суб'єктів господарювання на усіх рівнях фінансових відносин; забезпеченість домашніх господарств, підприємств, організацій і установ, регіонів, галузей, секторів економіки, держави фінансовими ресурсами, достатніми для задоволення їх потреб і виконання існуючих зобов'язань; з точки зору статистики фінансова безпека – це такий стан фінансової, грошово-кредитної, валютної, банківської,

бюджетної, податкової, інвестиційної, митно-тарифної і фондової систем, які характеризуються збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних впливів, здатністю попередити зовнішню фінансову експансію, забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи і економічне зростання; у контексті нормативно-правового регламентування фінансова безпека передбачає створення таких умов функціонування фінансової системи, при яких, по-перше, фактично виключена можливість спрямовувати фінансові потоки в незакріплені законодавчими нормативними актами сфери їх використання і, по-друге, до мінімуму знижена можливість зловживання фінансовими ресурсами.

Теоретичне обґрунтування сутності фінансової безпеки відображено у працях О. Барановського, який вважає, що фінансова безпека – це важлива складова частина економічної безпеки держави, що базується на незалежності, ефективності і конкурентоспроможності фінансово-кредитної сфери України, яка відображається через систему критеріїв і показників її стану, що характеризують збалансованість фінансів, достатню ліквідність активів і наявність необхідних грошових і золотовалютних резервів, ступінь захищеності фінансових інтересів на усіх рівнях фінансових відносин, стан фінансових потоків в економіці, що характеризується збалансованістю і наявністю апробованих механізмів регулювання і саморегулювання [1].

Основними щодо зміцнення фінансової безпеки України є: реформування бюджетної системи;